

JBC

PROGRAMA
20

14, 15 I 16 D'ABRIL

SALA 1 PAU CASALS

**BEETHOVEN:
VIOLIN CONCERTO**

ALINA IBRAGIMOVA I LUDOVIC MORLOT

**ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA**

PROGRAMA DE MÀ

OLIVIER MESSIAEN

(Avignon 1908 – París 1992)

**L'ASCENSION. QUATRE MÉDITATIONS
SYMPHONIQUES**

(1933) – 19'

Majestat de Crist demanant la Glòria al seu Pare

Alleluia serè d'una ànima que desitja el Cel

Alleluia de la trompeta, alleluia del címbal

Pregària de Crist elevant-se cap al Pare

RICHARD STRAUSS

(Munich 1864 – Garmisch-Partenkirch, Baviera 1949)

TOD UND VERKLÄRUNG, OP. 24

(Mort i transfiguració) – (1888-1889) – 24'

Largo – Allegro molto agitato – Meno mosso, ma sempre alla breve – Moderato

PAUSA 20'

LUDWIG VAN BEETHOVEN
(Bonn, Alemanya 1770 – Viena 1827)

CONCERT PER A VIOLÍ I ORQUESTRA EN RE MAJOR, OP. 61

(1806) – 42'

Allegro ma non troppo
Larghetto
Rondó

Alina Ibragimova, violí

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

ALINA IBRAGIMOVA, VIOLÍ

LUDOVIC MORLOT, DIRECCIÓ

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Jaha Lee, concertino associada / Raúl García, assistent de concertino / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Natalia Mediavilla / Katia Novell / Jordi Salicrú / Paula Banciu* / Matthias Leonhard Emmerink* / Daniel Gil* / Octavi Martínez* / Laura Pastor* / Sergi Silvestre* / Aria Marina Trigas* / Yulia Tsuranova* **SEGONS VIOLINS** Ivan Percevic, solista / Emil Bolozan, assistent / Maria José Aznar / Patricia Bronisz / Melita Murgea / Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Montserrat Boira* / Andrés Fernández de Mera* / Asia Jiménez* / Vladimir Chilaru* / David Olmedo* / Marina Surnacheva* / Clara Vázquez* **VIOLES** Benjamin Beck, solista / Christine de Lacoste / David Derrico / Franck Heudiard / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Andreas Süßmayr / Adrià Trulls / Irene Argüello* / Elizabeth Gex* / Laia Martí* / Oreto Vayá* **VIOLONCELS** Charles-Antoine Archambault, solista / José Mor, solista / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Jean-Baptiste Texier / Irene Cervera* / Daniel Claret* / Carla Conangla* / Andrea Fernández* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitry Smyshlyaev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Matthew Nelson / Nenad Jovic* / Maria Llastarry* **FLAUTES** Francisco López, solista / Christian Farroni, assistent / Beatriz Cambrils **OBOÈS** Dolors Chiralt, assistent / José Juan Pardo / Disa English, corn anglès **CLARINETS** Josep Fuster, assistent / Francesc Navarro / Alfons Reverté, clarinet baix **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Slawomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / Juan Conrado García, assistent / Pablo Marzal / David Bonet **TROMPETES** Ángel Serrano, assistent / Adrián Moscardó / Andreu Moros* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Raúl García, trombó baix **TUBA** Daniel Martínez* **TIMBALES** Joan Marc Pino **PERCUSSIÓ** Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Miquel Àngel Martínez* / Roberto Oliveira* **ARPA** Magdalena Barrera, solista / María Jesús Ávila*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

*Col·laborador/a

COMENTARI

per **Stefano Russomanno**

ENTRE EL CEL I LA TERRA

Obra primerenca del catàleg d'Olivier Messiaen, *L'Ascension* (1932-1933) mostra ja des dels primers compassos la marca inconfusible del llenguatge sonor del compositor francès, sobretot el seu ideal d'espiritualitat basat en l'apoteòsica convergència dels sentits. Sons, colors, perfums i imatges s'entremesclen en les quatre "meditacions orquestrals" que conformen l'obra. Els seus continguts respectius s'inspiren en passatges del Nou Testament amb el propòsit de representar l'ascensió de Jesús al cel.

La primera meditació, "Majestat de Crist demanant la glòria al seu Pare", s'encomana a l'entonació solemne i lírica del metall, on al lluminós protagonisme de la trompeta responen els reflexos plens de color d'un llenguatge harmònic que sintetitza modalisme i cromatisme. La segona, "Alleluia serè d'una ànima que desitja el Cel", es caracteritza pel predomini solista de la fusta –en alternança amb una tornada més compacta–, que dibuixa una atmosfera serena i gairebé bucòlica, tot i que animada per un fervor creixent.

La tercera meditació, "Alleluia de la trompeta, alleluia del címbal", s'acomoda a les pautes d'un scherzo i és l'únic moviment en què intervé l'orquestra sencera. La professió de fe de Messiaen assoleix aquí tons joiosos, i no dubta a assumir l'esperit dionisiac de la dansa per potenciar-ne l'expressió. L'última peça, "Pregària de Crist elevant-se cap al seu Pare", està confiada a la corda sola. Es tracta d'una llarga melodia d'una sensualitat lluminosa, capaç de fusionar l'amor diví i l'amor profà en una única dimensió.

Si el trànsit entre el món terrenal i el celestial troba en Messiaen una definició sonora de serenitat diàfana, en què les escòries de la vida queden purificades en l'abraçada amb Déu, Richard Strauss, per la seva banda, prefereix incidir més en la punyent lluita amb la mort a la qual fa front l'home en els instants finals. Així sembla que ho indica la repartició asimètrica del seu poema simfònic *Mort i transfiguració*, estrenat el 1890 sota la batuta del compositor mateix. El contingut programàtic queda resumit en un poema explicatiu d'Alexander Richter, els versos del qual descriuen l'agonia d'un artista que, en els darrers moments, repassa la seva vida i només aconsegueix assolir els seus ideals, impossibles de realitzar a la vida terrenal, després de la mort.

En definir *Mort i transfiguració* com "el pur producte de la meva imaginació", Strauss rebutjava qualsevol interpretació en clau autobiogràfica i alhora recalrava l'autonomia formal i expressiva de l'obra. No en va, l'estructura d'aquest poema simfònic segueix les pautes d'una forma sonata. La introducció lenta correspon a una descripció del malalt; l'exposició, amb la seva dialèctica entre temes, representa la lluita entre la vida i la mort que es lliura al cos del moribund; el desenvolupament suposa el resum de la seva biografia, mentre que la darrera secció s'encamina cap a un estat de pacificació.

Estrenat a finals de 1806, el Concert per a violí de Beethoven va ser rebut en el seu moment amb certa fredor. "Falta de coherència" i "aglomeració espessa d'idees inconnexes" van ser alguns dels defectes que es van atribuir a la partitura, però aquests retrets no fan més que posar de manifest les dimensions innovadores (tant exteriors com interiors) de l'obra. L'amplitud del primer moviment es fa palesa des de la introducció, amb grans i sòlids arcs melòdics i contrastos emfatitzats. A l'escriptura per blocs de la part orquestral es contraposen la fluïdesa de l'escriptura del solista, la seva desimboltura i lluminositat. Des de l'entrada –interpretada de

manera discreta, amb petits salts que arriben al registre agut de l'instrument–, el violí desprèn un to poètic i una *cantabilitat* immaculada. L'element dialèctic, encara present a l'allegro ma non troppo, desapareix a l'oasi líric del larghetto central. El punt de partida és una melodia suau i senzilla, exposada per la corda en sordina i després sotmesa a variacions pel violí, que en alguns moments estableix un diàleg delicat amb el vent. Dues vegades les variacions deixen lloc a un *cantabile* del solista sobre notes tingudes a la corda, en què el temps sembla aturar-se. És aquí, al centre mateix del concert, on la peça beethoveniana assoleix la seva transfiguració. Una severa intervenció de l'orquestra en *fortissimo* –aquesta vegada amb la corda sense sordina– condueix directament al tercer moviment a través d'una breu cadència solista. El tema del rondó, vital i dansari, apareix primer a la quarta corda del violí amb una coloració fosca i, després, passa a la primera corda i es torna brillant. A la secció central, el pas al mode menor aporta un matís més profund –gairebé patètic– a la imparable vitalitat del començament. El retorn del tema principal del rondó tanca el concert en un clima festiu.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

